

Solstads gruva

Då man är född och uppväxt vid stranden av Gåsfjärden är det en upplevelse att under flyende semesterdagar återse fjärden, holmarna och skären, samt inventera minnets och historiens rika förråd.

Selma Lagerlöf har i sin bok "Nils Holgersons underbara resa" beskrivit hur Nils gåsapåg på färden från Öland såg kojor och stugor och ju längre inåt landet han kom, vita herrgårdsbyggnader. Detta var återigen ett ställe där land och hav möttes på ett sådant vackert och stilla sätt och liksom sökte att visa varandra det bästa och skönaste de hade. Så inledde pastor Verner Hermansson en artikel i Västerviks-Tidningens julnummer för 30 år sedan. Han redogjorde i sin historik om Solstad, där han föddes och växte upp. Redan på 1400-talet lär gruvdrift ha förekommit vid Solstad, men sitt första uppsving fick gruvan på 1600-talet då Louis de Geer satte holländska gruvarbetare, att hacka fram malm ur det 55 meter höga berget. Då kom man mest till 17 meters djup innan arbetet avbröts. Sedan upptogs arbetet i olika perioder fram till 1915. Den djupaste gruvan var 356 meter. Man förstår vilket arbete det var att få upp malm på detta djup med dåtida verktyg och maskiner.

Arbetsförhållandena måste ha varit svåra för dessa arbetare. Malmen bestod av koppar. (Mer går att läsa i Hermanssons historik, om den första industrin vid den vackra stranden vid Gåsfjärden.)

När man försöker beskriva Blankaholms historia kan vi inte annat än instämma i V. Hermanssons inledning om den vackra natursköna plats. När gruvdriften tog slut, var det för dessa arbetare att söka sin inkomst vid Blankaholms såg, som behövde många arbetare. Blankaholms såg, som började sin sågverksrörelse 1886 blev en värdig efterträdare till Solstads gruva som industri, vilket skapade arbete och bröd till folket i denna bygd. Det är inte bara Solstads gruva fast det är den största och mest omtalade. Vi har många t ex på Bredglo, även på Blanka, norr om Stenbo där rätt betydande öppningar funnits. På Obälens nordöstra sida fanns ett brott år 1866 med flera mindre fynd. Drar vi längre norr ut finns de stora gruvorna i Gladhammar vid en plats kallad Hyttan, som i dagarna åter blivit aktuell på grund av nya provningar och rön.